

gemeente Tynaarlo

Burgerforum Vries

Plan van aanpak

November 2024

Inhoudsopgave

1.	Aanleiding.....	3
2.	Onderwerp & vraagstelling	3
3.	Doelstelling, mandaat en randvoorwaarden proces	4
4.	Selectie van deelnemers en publiekscampagne	5
5.	Kosten	5
6.	Organisatie en planning	6
7.	Informatievoorziening	6
8.	Evaluatie en vervolg	7
9.	Rol van de raad	8
10.	Risico's & kanttekeningen	8
	Bijlagen.....	9
	Bijlage 1: Kosten	9
	Bijlage 2: Succesfactoren en evaluatievragen	12
	Bijlage 3: Risico's	14
	Bijlage 4: Kanttekeningen.....	16

1. Aanleiding

De gemeenteraad van Tynaarlo heeft aangegeven een burgerberaad/burgerforum te willen uitvoeren en heeft hiervoor op 4 juli 2023 een motie¹ ingediend.

Op 12 maart 2024 is de raad bijeen geweest voor een informatiebijeenkomst. Er is een raads werkgroep samengesteld die op 4 juni en 22 oktober 2024 bijeen is geweest om te praten over een geschikt onderwerp, de vraagstelling en randvoorwaarden voor het burgerforum. Op basis van de infoavond en werkgroep heeft de raad de opdracht verruimd.

De raads werkgroep bestond uit Jacob van Gelder (Gemeentebelangen Tynaarlo), Henk Middendorp (CDA), Koos Dijkstra (PvdA), Herman van Os (D66), Dick Oele (Groen Links) en Roelof Rutgers (Leefbaar Tynaarlo). Vanuit het college nam Jurryt Vellinga deel.

In dit plan van aanpak wordt beschreven hoe het burgerforum Vries er uit kan zien en hoe het georganiseerd kan worden.

2. Onderwerp & vraagstelling

In de motie is als onderwerp de leefomgeving van Vries aangedragen. Voor een succesvol burgerforum is de vraagstelling belangrijk. Daarom heeft de werkgroep deze nader gespecificeerd. In overleg is gekozen voor de voorlopige hoofdvraag:

“Wat zijn de beste oplossingen om het leefklimaat te bevorderen?”

Deelvragen daarbij zijn:

- Welke rol heeft de gemeente hierin? (stimuleren, faciliteren, regisseren of loslaten?)
- Wat betekent welzijn voor de inwoners van Vries en hoe kunnen we dit op een meetbare manier verbeteren?
- Hoe kan het concept van 'noaberschap' (nabuurschap) verder worden versterkt en welke concrete acties kunnen de onderlinge betrokkenheid en zorg vergroten?
- Welke rol speelt de fysieke omgeving (zoals groenvoorzieningen, openbare ruimtes) in het welzijn van de inwoners, en welke verbeteringen zijn hier mogelijk?

De deelnemers aan het burgerforum kunnen eventueel zelf extra deelvragen benoemen, zo lang deze binnen de hoofdvraag vallen.

¹ Motie 2023.11 Dijkstra – Burgerforum Vries

3. Doelstelling, mandaat en randvoorwaarden proces

Voor een succesvol burgerforum is het belangrijk om vooraf het doel, mandaat en de randvoorwaarden vast te stellen. Op die manier is het voor alle betrokkenen duidelijk op welke manier het burgerforum wordt uitgevoerd.

3.1 Doelstelling

De doelstelling voor het burgerforum Vries is tweeledig:

1. Experimenteren met de inzet van een burgerforum als participatie-instrument
2. De leefomgeving in Vries verbeteren door inwoners adviezen te laten formuleren

Omdat het bij dit eerste burgerforum mede gaat om het 'testen' van het instrument, zou voor de raad het onderwerp minder van belang kunnen lijken. Echter; deelnemers zullen met name meedoen om hun eigen leefomgeving te verbeteren. Om het proces succesvol te laten zijn moeten de uitkomsten dus absoluut worden geïmplementeerd, en bij eventueel afwijken van de adviezen, dit goed onderbouwd worden.

3.2 Mandaat

- a. De raad geeft bij het burgerforum het politiek-bestuurlijk mandaat aan de gelote groep deelnemers die samen het burgerforum vormen. De raad legt vast welke verantwoordelijkheid het burgerforum krijgt, hoe de resultaten worden gebruikt en wie eindverantwoordelijk is voor de besluitvorming.
 - I. Het burgerforum wordt gevraagd om met een zwaarwegend advies te komen.
 - II. De raad neemt de uitkomsten van het burgerforum Vries over mits deze praktisch en juridisch uitvoerbaar zijn. De raad vraagt aan het college om een toets te doen op de haalbaarheid van de adviezen voordat zij het voorstel in behandeling nemen en erover besluiten. Als het bestaande beleid en begroting niet toereikend zijn, dan spant de raad zich in om de adviezen alsnog te implementeren. Bij het niet implementeren van adviezen geeft zij een onderbouwing waarom het advies niet wordt overgenomen.
- b. De adviezen die het burgerforum geeft moeten gaan over keuzes die een gemeente kan maken en waar de samenleving van Vries (gemeente, organisaties, ondernemers, inwoners) invloed op heeft.
- c. Voor onderwerpen en adviezen waar de gemeente niet verantwoordelijk voor is, zal zij zich inspannen om de adviezen uit te voeren. De gemeente kan dan een faciliterende rol hebben.
- d. Het forum mag zich alleen richten op vraagstukken die betrekking hebben op de leefomgeving en het welzijn in Vries, en geen zaken buiten dit gebied bespreken.

3.3 Na afloop

- Na afloop van het burgerforum wordt het proces en de opbrengst geëvalueerd door deelnemers, organisatie, college en raad.
- Na afloop van het burgerforum zal een werkgroep worden samengesteld die zich bezig houdt met de opvolging en uitvoering. Deze bestaat naast de gemeente uit inwoners en organisaties uit Vries. De vorm en invulling wordt bepaald in overleg tussen gemeente, inwoners en stakeholders.

3.4 Randvoorwaarden

- a) Direct betrokken ambtenaren van de gemeente Tynaarlo mogen geen deelnemer zijn van het burgerforum, evenals raadsleden en steunfractieleden.
- b) Het burgerforum opereert binnen een vooraf afgesproken tijdsbestek van maximaal zes maanden.
- c) Het burgerforum legt verantwoording af aan de gemeenteraad en inwoners over de voortgang en resultaten. Resultaat van het burgerforum is een openbaar adviesrapport.

- d) Het burgerforum krijgt administratieve en inhoudelijke ondersteuning vanuit de gemeente, zoals toegang tot experts, onderzoeksgegevens, en begeleiding van bijeenkomsten.

4. Selectie van deelnemers en publiekscampagne

Doelstelling is om een groep van 60 tot 100 inwoners uit Vries bijeen te brengen als deelnemers aan het burgerforum, met een zo goed mogelijke afspiegeling van de bevolking.

Om een representatieve groep van inwoners bijeen te krijgen is een loting nodig. Het aantal inwoners van Vries is relatief beperkt, en daarom stellen we voor dat elke inwoner vanaf 16 jaar een uitnodiging krijgt. Met de mensen die zich aanmelden wordt er een loting gedaan om tot een representatieve groep te komen. Er wordt geloot op leeftijd, geslacht, woonbuurt en koop- of huurwoning.

Om de kans te vergroten dat mensen zich aanmelden vraagt de raad om voor het burgerforum een publiekscampagne uit te voeren. Om zoveel mogelijk doelgroepen te bereiken zal dit via verschillende kanalen worden gedaan, zoals social media, organisaties en sportverenigingen. Met de publiekscampagne kan worden uitgelegd dat er een burgerforum komt en wat het doel is. Op het moment dat inwoners dan de uitnodigingsbrief thuis krijgen, weten ze al waar het over gaat.

Om tot een advies te komen wat de mening van de bevolking representeert, is de goede samenstelling van het burgerforum belangrijker dan het aantal deelnemers. Toch is het nodig om een minimum aantal deelnemers vast te stellen. Met 40 deelnemers kun je nog een goede afspiegeling vormen van het dorp.

Mocht het minimum van 40 deelnemers niet gehaald worden, dan zijn er verschillende mogelijkheden om input of draagvlak te krijgen:

- Het burgerforum kan aan de rest van de bevolking vragen om input, bijvoorbeeld via een app zoals Youmee, of via een enquête.
- Ook kan het burgerforum besluiten om op andere manier mensen te betrekken bij het opstellen van het adviesrapport, bijvoorbeeld door een presentatie van alle adviezen en het mee laten stemmen door inwoners.

Met minder dan 40 deelnemers is de kans te groot dat de adviezen niet de mening van de inwoners van Vries vertegenwoordigen. De raad kan dan besluiten om ofwel het burgerforum niet door te laten gaan, ofwel de adviezen minder zwaarwegend te laten zijn. In dat laatste geval is er voor de raad meer vrijheid om deeladviezen niet over te nemen.

5. Kosten

Er komt veel kijken bij het organiseren en uitvoeren van een burgerforum. Niet alleen zijn er kosten voor deelnemersvergoedingen en inzet van een externe partij, ook zijn er kosten voor organisatie, rapportage en communicatie. Er is een inschatting van deze kosten gemaakt. Het uitgangspunt wat gebruikt is bij de berekening is dat er 80 deelnemers zijn die 4 dagen of 8 dagdelen aan de slag gaan.

De globale inschatting van de kosten is als volgt:

Onderdeel	Bedrag
Evenementmanagement (locatie, catering, techniek, administratie)	€ 31.200
Inzet onafhankelijke partij (projectleiding, procesontwerp, gespreksbegeleiding)	€ 80.000
Deelnemersvergoeding & toegankelijkheid	€ 26.000
Communicatie en werving	€ 12.500
Expertise en workshops	€ 20.000
Evaluatie & rapportage	€ 8.500
Overig en onvoorzien	€ 8.000
Totaal	€ 186.200

Totale Schatting voor Vries: op basis van bovenstaande onderdelen en kosten kost het burgerforum ongeveer €186.200

De globale kosten worden in bijlage 1 onderbouwd per onderdeel.

6. Organisatie en planning

6.1 Tijdsplan

Bij een akkoord van de raad kunnen de voorbereidingen voor het burgerforum starten. Dat begint met het beschikbaar krijgen van degenen die de uitvoering van het burgerforum gaan doen (een deel van het werk kan door de ambtelijke organisatie gedaan worden, en ander deel moet uitbesteed worden). Waarschijnlijk is hier een aanbestedingsprocedure voor nodig. Ook kan begonnen worden met het opzetten van de publiekscampagne en voorbereiden van de werving van deelnemers. De voorbereidingen vinden plaats in het eerste kwartaal van 2025, waarna het burgerforum in het tweede of derde kwartaal kan plaatsvinden, mits de benodigde capaciteit intern en extern aanwezig is. In de tweede helft van 2025 kunnen dan de resultaten aan de raad overhandigd worden. Een burgerforum tijdens de zomermaanden is minder wenselijk gezien de gewenste aanwezigheid van de inwoners. Als het burgerforum na de zomer 2026 uitgevoerd wordt komt het dicht op de gemeenteraadverkiezingen.

6.2 Locatie

Bij de keuze van de locaties is het belangrijk dat de ruimte voldoende groot is voor de groep en de werkvormen die gebruikt worden, en de groep moet er ongestoord kunnen werken. Daglicht, een prettige inrichting en goede catering dragen bij aan een positieve beleving. Ook moet de locatie (fysiek) toegankelijk zijn voor alle deelnemers.

6.3 Facilitatie

Bij een burgerforum moet de begeleiding onafhankelijk en neutraal zijn. Daarom wordt er voor het procesontwerp en de facilitatie meestal een onafhankelijke partij ingezet. Deze partij mag geen persoonlijk of politiek belang bij de uitkomsten van het burgerforum hebben. Het is verstandig om getrainde facilitators in te zetten die goed kunnen omgaan met verschillende meningen en persoonlijkheden. Hierdoor voelen deelnemers zich sneller gehoord en zijn ze meer betrokken bij het proces en de uitkomsten. Voor een transparant, neutraal en constructief verloop van het burgerforum is de faciliterende partij cruciaal. Hier moet dus aandacht aan worden besteed.

7. Informatievoorziening

7.1 Experts en informatiebronnen

Bij een goed burgerforum moeten deelnemers voldoende kennis hebben over het onderwerp van het forum om adviezen te kunnen geven. Je kunt deelnemers op verschillende manieren van kennis voorzien, zoals door experts uit te nodigen en de deelnemers in kleine groepjes met hen in gesprek te laten gaan. Ook kun je lezingen en excursies organiseren of schriftelijke informatie (zoals rapporten en literatuur) beschikbaar stellen. Om meer draagvlak te krijgen is het verstandig om de deelnemers daar ook een stem in te geven.

Niet iedereen heeft hetzelfde kennisniveau en heeft dezelfde voorkeur voor het krijgen van informatie. Het is fijn om informatie op verschillende manieren aan te bieden. Daarnaast is het belangrijk dat er meerdere perspectieven worden aangeboden.

7.2 Objectiviteit

Deelnemers aan het burgerforum moeten niet vooraf al in een bepaalde richting worden gestuurd. Bij de uitvoering kun je maatregelen nemen om dat te voorkomen, zoals:

- Transparantie over informatiebronnen die er gebruikt worden

- Informatiebronnen die heel divers zijn, zowel wat betreft afkomst als toon
- Vooraf brieven van experts die met de deelnemers spreken
- Het aanstellen van een toezichthouder, het helpt om een onafhankelijk persoon de objectiviteit te laten bewaken

In een aanbesteding kan worden gevraagd hoe de aanbieder hier vorm aan kan geven.

8. Evaluatie en vervolg

We stellen voor om het proces rondom het burgerforum goed te volgen en samen met de betrokkenen te evalueren. Dit eerste burgerforum kan worden benut als een lerende aanpak. Aan de voorkant worden succesfactoren en evaluatievragen bepaald.

8.1 Algemeen

- De deelnemers aan het burgerforum zijn tevreden over het proces en de tot stand gekomen adviezen
- De gemeenteraad is tevreden met de uitkomsten van het burgerforum
- De gemeenteraad, college van B&W en de ambtelijke organisatie hebben een beeld van het instrument burgerforum en kunnen inschatten bij welke vragen dit ingezet kan worden

8.2 Succesfactoren

1. **Diversiteit deelnemers**
Het burgerforum moet een goede afspiegeling zijn van de bevolking van Vries.
2. **Actieve en inclusieve deelname**
Alle deelnemers voelen zich gehoord en kunnen hun mening inbrengen.
3. **Transparantie proces**
Het proces, de doelen en het mandaat van het forum moeten voor alle betrokkenen duidelijk zijn.
4. **Betrokkenheid gemeente**
De gemeente moet actief betrokken zijn bij het proces en openstaan voor de adviezen van het burgerforum.
5. **Draagvlak en vertrouwen**
Het burgerforum moet vertrouwen wekken bij zowel de deelnemers als de bredere gemeenschap.
6. **Concrete resultaten en impact**
Het burgerforum moet tastbare aanbevelingen of besluiten opleveren die direct bijdragen aan verbeteringen in de leefomgeving en het welzijn in Vries.
7. **Lerende Aanpak en flexibiliteit**
Het forum moet flexibel genoeg zijn om onderweg te leren en aanpassingen te doen aan de hand van feedback en nieuwe inzichten. Zowel de gemeente (ambtelijk en bestuurlijk) als de deelnemers leren van het proces en de uitvoering.

In bijlage 2 zijn de succesfactoren meer uitgewerkt en is een set met evaluatievragen opgenomen.

9. Rol van de raad

Na afloop van het burgerforum behandelt de raad de adviezen in haar vergadering. Zij laat zien wat er met de adviezen is gedaan en indien adviezen niet worden overgenomen, wat daarvoor de reden is. Het overnemen van de besluiten en het eventueel goed onderbouwd afwijken zorgt voor meer draagvlak bij inwoners.

De raad heeft ook een initiërende rol. Zij heeft het onderwerp burgerforum op de agenda gezet en aan het college gevraagd om met voorliggend plan van aanpak te komen. De raad neemt vooraf een besluit over het mandaat en de doelen en kader van het burgerforum.

De raad controleert de onafhankelijkheid van het proces van het burgerforum en kan hierbij geholpen worden door een toezichthouder. Daarnaast zal de raad door het uitvoeren van een evaluatie kunnen bepalen of het burgerforum als instrument voldoende toegevoegde waarde heeft om het in te blijven zetten.

10. Risico's & kanttekeningen

Het organiseren van een burgerforum biedt veel kansen, maar er zijn ook risico's waarmee rekening moet worden gehouden. Als bijlage 3 is een overzicht van de belangrijkste algemene risico's beschreven die zich kunnen voordoen bij een burgerforum, samen met suggesties om deze te beperken. De betreffende risico's en maatregelen zijn grotendeels ondervangen in het plan van aanpak en de opzet van het burgerforum.

Daarnaast is het belangrijk om een ervaren partij in te schakelen, die ervaring heeft met de uitvoering van burgerfora en burgerberaden en die in haar werkwijze rekening houdt met de risico's.

10.1 Kanttekeningen

Naast het noemen van risico's zijn er als bijlage ook enkele kanttekeningen opgenomen die relevant kunnen zijn bij het organiseren van een burgerforum. Het gaan dan niet alleen over de praktische uitvoering maar meer over de impact, legitimiteit en effectiviteit van een burgerforum. Een goede voorbereiding en organisatie kan er voor zorgen dat de genoemde kanttekeningen geen negatief effect hebben op het burgerforum.

- Om de **legitimiteit** van het burgerforum te vergroten is het belangrijk een zorgvuldig proces te doorlopen, wat transparant is en waarbij deelnemers zich vrij kunnen uitspreken. Hierbij is de deelnemersgroep belangrijk: te weinig deelnemers of onvoldoende afspiegeling van de inwoners kunnen leiden tot adviezen die niet representatief zijn. Ook voor de legitimiteit is dus de facilitatie en het werven van deelnemers heel belangrijk. Daarnaast kun je het burgerforum uitbreiden met bijvoorbeeld het gebruik van apps of andere manieren om de rest van de inwoners van Vries te betrekken.
- De **bruikbaarheid van de adviezen** kan worden vergroot door in het proces een aantal checks in te bouwen waarbij bijvoorbeeld medewerkers van de gemeente meekijken naar de haalbaarheid van de adviezen. Daarnaast kan het succes van het burgerforum worden vergroot door vooraf goed na te denken over opvolging. Met behulp van een werkgroep/monitorgroep die niet alleen bestaat uit deelnemers maar ook uit ambtenaren en stakeholders kunnen de adviezen en de implementatie daarvan worden geborgd.

Als bijlage 4 is een uitgebreide opsomming van kanttekeningen opgenomen.

Bijlagen

Bijlage 1: Kosten

De globale inschatting van de kosten is als volgt:

Onderdeel	Bedrag
Evenementmanagement (locatie, catering, techniek, administratie)	€ 31.200
Inzet onafhankelijke partij (projectleiding, procesontwerp, gespreksbegeleiding)	€ 80.000
Deelnemersvergoeding & toegankelijkheid	€ 26.000
Communicatie en werving	€ 12.500
Expertise en workshops	€ 20.000
Evaluatie & rapportage	€ 8.500
Overig en onvoorzien	€ 8.000
Totaal	€186.200

De globale kosten worden hieronder onderbouwd per onderdeel.

1. Evenementmanagement en organisatiekosten

1.1 Locatiekosten

Kosten voor het huren van een geschikte locatie voor de bijeenkomsten, inclusief apparatuur zoals geluidsversterking en audiovisuele middelen. €500 - €1.500 per dag. Dit kan variëren afhankelijk van of je een gemeentelijke zaal gebruikt (goedkoper) of een commerciële ruimte huurt. Bij sommige ruimtes is ook aankleding of huren van bijvoorbeeld stoelen en tafels nodig. Uitgangspunt voor de inschatting is $€1.500 * 8 = €12.000$ |

1.2 Catering

Voorzieningen voor eten en drinken voor de deelnemers, vooral bij langere bijeenkomsten. Ongeveer €15 per persoon per bijeenkomst van een halve dag (zonder maaltijd) en 40 euro voor een hele dag (met maaltijd). Voor de inschatting wordt gerekend met 4 halve dagen en 2 hele dagen. Uitgangspunt voor de catering is €11.200

1.3 Technische ondersteuning

Kosten voor technologie, zoals livestreaming of online platforms voor hybride of volledig digitale bijeenkomsten. Dit gaat om bijvoorbeeld apparatuur zoals microfoons, projectoren, of livestreaming. Uitgangspunt voor de inschatting is $€1.000 * 8 = €8.000$

1.4 Inzet onafhankelijke partij

Kosten voor procesontwerp, projectleiding, gespreksbegeleiding, verslaglegging en de coördinatie van het forum. Hiervoor moet een onafhankelijke partij worden ingeschakeld. Bij andere gemeenten en provincies is de ervaring dat dit zo'n €60.000 tot €350.000 euro kost. Uitgangspunt voor de inschatting is een post van €80.000

1.5 Administratieve ondersteuning

Kosten voor medewerkers die zorgen voor de registratie van deelnemers. Uitgangspunt is dat dit deels gedaan kan worden door medewerkers van de gemeente (waarbij de kosten voor hun inzet niet in de begroting opgenomen hoeven te worden).

2. Deelnemersvergoedingen

2.1 Vergoeding voor deelnemers

Deelnemers krijgen een vergoeding voor hun deelname van €50 - €100 per deelnemer per dag.
Uitgangspunt voor de inschatting is $€75 \times 80 \times 4 = €24.000$

2.2 Toegankelijkheid

Het aanbieden van voorzieningen (zoals tolken, ondertiteling of toegankelijk vervoer) om deelname voor een diverse groep mogelijk te maken.

Optioneel, afhankelijk van de behoeften van de deelnemers.

Uitgangspunt voor de inschatting is een stelpost van €2.000

3. Communicatie en Werving

3.1 Campagnekosten

Kosten voor het werven van deelnemers en het bekendmaken van het forum via advertenties, posters, social media, en andere communicatiemiddelen.

Dit kan advertenties in lokale kranten, sociale media campagnes, en posters omvatten. Uitgangspunt is dat de uren voor het maken van de teksten en vormgeving door medewerkers van de gemeente wordt gedaan en deze kosten niet in de begroting opgenomen hoeven te worden.

Uitgangspunt voor de inschatting is een stelpost van €2.500

3.2 Loting

Voor loting moet meestal speciale software worden gebruikt. De informatie voor de loting komt uit de gemeentelijke basisadministratie.

Uitgangspunt voor de inschatting is een stelpost van €2.500 voor loting.

3.3 Drukwerk en Materialen

Productie van flyers, informatieboekjes, banners, en andere communicatiemiddelen die nodig zijn voor de organisatie en uitvoering van het forum. €300 - €1.000

Uitgangspunt voor de inschatting is een stelpost van €2.500 voor drukwerk.

3.4 Website en Online Platformen

Kosten voor de opzet en het beheer van een speciale website of online platform waar informatie wordt gedeeld en waar mensen zich kunnen aanmelden. Afhankelijk van de behoefte aan het delen van informatie en het eventueel gebruiken van apps om meer mensen te betrekken kunnen de kosten hiervan variëren van ongeveer € 1.000 tot € 10.000 euro voor het hele burgerforum.

Uitgangspunt voor de inschatting is een stelpost van € 5.000 voor drukwerk.

4. Experts en workshops

4.1 Externe experts

Kosten voor het inhuren van deskundigen, zoals sociale onderzoekers of beleidsadviseurs, die de discussie inhoudelijk kunnen verrijken of kunnen helpen bij het analyseren van de uitkomsten. €1.000 - €3.000 per expert. De kosten hiervan zijn afhankelijk van het aantal en type experts die je wilt betrekken.

Uitgangspunt voor de inschatting is een stelpost van € 10.000 voor experts.

4.2 Workshops en Trainingen

Kosten voor trainingen voor deelnemers om hen beter voor te bereiden op deelname, zoals training in debatvaardigheden of beleidsinzicht. Uitgangspunt voor de inschatting is een stelpost van € 5.000 voor workshops en trainingen.

4.3 Werkbudget

Deelnemers moeten ook zelf een deel van het programma kunnen invullen. Hiervoor wordt een werkbudget beschikbaar gesteld waarmee bijvoorbeeld een excursie kan worden georganiseerd.

Uitgangspunt is een stelpost van € 5.000 als werkbudget.

5. Evaluatie en Rapportage

5.1 Evaluatiekosten

Het uitvoeren van evaluaties na afloop van het burgerforum om de effectiviteit en het verloop te beoordelen, inclusief eventuele onderzoeks- en analysewerkzaamheden. €1.000 - €2.000
Uitgangspunt voor de inschatting is een stelpost van € 5.000 voor het uitvoeren van een onafhankelijke evaluatie.

5.2 Opstellen van eindrapport

Kosten voor het samenstellen van het eindrapport met de uitkomsten en aanbevelingen van het forum. Dit kan ook het inhuren van een redacteur of ontwerper inhouden. €500 - €1.500
Voor het opstellen van een eindrapport en eventuele ontwerp-/drukkosten.
Uitgangspunt voor de inschatting is een stelpost van € 3.500 voor ontwerp en druk.

6. Overige Kosten

6.1 Verzekeringen

Kosten voor aansprakelijkheidsverzekeringen, bijvoorbeeld als het forum op fysieke locaties wordt gehouden.
Uitgangspunt voor de inschatting is een stelpost van € 3.000 voor verzekeringen.

6.2 Onvoorziene kosten

Een post voor onvoorziene uitgaven zoals extra bijeenkomsten, technische problemen, of aanvullende materialen. Uitgangspunt voor de inschatting is een stelpost van € 5.000 voor onvoorziene kosten.

Totale Schatting voor Vries: op basis van bovenstaande onderdelen en kosten kost het burgerforum ongeveer € 186.200

Bijlage 2: Succesfactoren en evaluatievragen

Succesfactoren

1. Diversiteit van de Deelnemers

Het burgerforum moet een goede afspiegeling zijn van de bevolking van Vries, met een vertegenwoordiging van verschillende leeftijden, achtergronden, en sociaaleconomische groepen.

- *Indicator:* Het percentage deelnemers uit verschillende bevolkingsgroepen (jongeren, ouderen, minderheden, etc.).

2. Actieve en Inclusieve Deelname

Alle deelnemers voelen zich gehoord en kunnen hun mening inbrengen. Niemand wordt buitengesloten door taal, toegankelijkheid of technische beperkingen.

- *Indicator:* Deelnemersrapportages over hoe zij hun inbreng hebben kunnen leveren en hoe zij het proces hebben ervaren.

3. Transparantie van het Proces

Het proces, de doelen en het mandaat van het forum moeten voor alle betrokkenen duidelijk zijn. De verwachtingen zijn helder en er is voldoende terugkoppeling naar de deelnemers.

- *Indicator:* Evaluatie van de begrijpelijkheid en openheid van het proces door de deelnemers.

4. Betrokkenheid en Samenwerking met de Gemeente

De gemeente moet actief betrokken zijn bij het proces en openstaan voor de adviezen van het burgerforum.

- *Indicator:* Aantal terugkoppelingsmomenten tussen het forum en de gemeente, en het aantal adviezen dat daadwerkelijk in beleidsvorming wordt meegenomen.

5. Draagvlak en Vertrouwen

Het burgerforum moet vertrouwen wekken bij zowel de deelnemers als de bredere gemeenschap dat het daadwerkelijk invloed kan uitoefenen op de besluitvorming.

- *Indicator:* Vertrouwensscore uit enquêtes onder deelnemers en bredere gemeenschap.

6. Concrete Resultaten en Impact

Het forum moet tastbare aanbevelingen of besluiten opleveren die direct bijdragen aan verbeteringen in de leefomgeving en het welzijn in Vries.

- *Indicator:* Aantal concrete voorstellen dat door het forum wordt opgeleverd en door de gemeente wordt opgevolgd.

7. Lerende Aanpak en Flexibiliteit

Het forum moet flexibel genoeg zijn om onderweg te leren en aanpassingen te doen aan de hand van feedback en nieuwe inzichten.

- *Indicator:* Aantal aanpassingen of verbeteringen in het proces op basis van tussentijdse evaluaties.

Vragenlijst

1. **Deelnemerservaring en Tevredenheid**
 - a. Vond je dat je voldoende ruimte kreeg om je mening te uiten tijdens het forum?
 - b. Voelde je je goed vertegenwoordigd in de discussies en besluiten?
 - c. Wat vond je van de organisatie en faciliteiten tijdens de bijeenkomsten?
 - d. Wat zou je verbeteren aan het proces van het burgerforum?
2. **Proces en Organisatie**
 - a. Hoe duidelijk vond je het doel en mandaat van het burgerforum?
 - b. Hoe goed voelde je je geïnformeerd over de verschillende stappen in het proces?
 - c. Waren de bijeenkomsten goed georganiseerd, en was de tijdsinvestering voor jou haalbaar?
3. **Impact en Resultaten**
 - a. Vond je dat het forum de juiste onderwerpen heeft besproken die belangrijk zijn voor de leefomgeving in Vries?
 - b. Denk je dat de voorstellen en adviezen die uit het forum voortkomen daadwerkelijk impact zullen hebben op het beleid?
 - c. In hoeverre heb je het gevoel dat de gemeente de adviezen van het forum serieus neemt?
4. **Betrokkenheid van de Gemeente**
 - a. Hoe goed vond je de betrokkenheid van de gemeente tijdens het forum?
 - b. Was de terugkoppeling van de gemeente over de impact van jullie voorstellen duidelijk en tijdig?
5. **Lerende Aanpak**
 - a. Welke lessen heb je uit dit burgerforum gehaald die nuttig kunnen zijn voor toekomstige bijeenkomsten?
 - b. Wat zou je de volgende keer anders doen om het forum succesvoller te maken?
 - c. Was er voldoende ruimte voor reflectie en het aanpassen van het proces?

Bijlage 3: Risico's

1. Gebrek aan representativiteit

Risico: Het burgerforum kan niet representatief zijn voor de hele gemeenschap als bepaalde groepen ondervertegenwoordigd zijn, zoals jongeren, ouderen, minderheden, of sociaal kwetsbare mensen.

Gevolg: Dit kan leiden tot eenzijdige beslissingen die de belangen van bepaalde groepen over het hoofd zien, wat het draagvlak voor de uitkomsten vermindert.

Maatregel: Zorg voor een goede wervingsstrategie die erop gericht is een diverse groep deelnemers te betrekken. Vooraf moet bepaald worden met welke quota gewerkt wordt. Als het niet mogelijk is om een goede afspiegeling van de bevolking te laten deelnemen is het raadzaam het burgerforum niet uit te voeren.

2. Gebrek aan mandaat of invloed

Risico: Als het mandaat van het forum onduidelijk of te beperkt is, kan het voor deelnemers voelen alsof hun inbreng geen echte invloed heeft op de uiteindelijke besluitvorming.

Gevolg: Dit kan leiden tot frustratie onder deelnemers en een verlies van vertrouwen in de gemeente of het proces, met als gevolg dat toekomstige initiatieven minder draagvlak hebben.

Maatregel: Definieer vanaf het begin duidelijk het mandaat van het forum. Zorg dat de gemeente openstaat voor de voorstellen en communiceer transparant over hoe de adviezen zullen worden verwerkt.

3. Overheersing door bepaalde deelnemers

Risico: In sommige gevallen kunnen bepaalde deelnemers of groepen de discussie domineren, waardoor andere deelnemers zich buitengesloten voelen en minder bijdragen.

Gevolg: Dit kan leiden tot een onevenwichtige discussie en voorstellen die de mening van de hele groep niet goed weerspiegelen.

Maatregel: Zorg voor goede begeleiding door een onafhankelijke moderator die ervoor zorgt dat iedereen aan bod komt en dat de discussie evenwichtig verloopt.

4. Complexiteit van onderwerpen

Risico: Sommige vraagstukken kunnen te technisch of te complex zijn voor de deelnemers om volledig te begrijpen, wat kan leiden tot misverstanden of oppervlakkige aanbevelingen.

Gevolg: Dit kan de kwaliteit van de voorstellen verminderen en het moeilijker maken voor de gemeente om deze in beleid om te zetten.

Maatregel: Zorg voor goede informatievoorziening en begeleiding. Externe experts kunnen worden ingeschakeld om ingewikkelde onderwerpen uit te leggen en vragen van deelnemers te beantwoorden.

5. Te hooggespannen verwachtingen

Risico: Deelnemers kunnen te hoge verwachtingen hebben van wat het burgerforum kan bereiken, zoals onmiddellijke beleidsverandering of directe uitvoering van alle voorstellen.

Gevolg: Dit kan leiden tot teleurstelling en ontevredenheid als niet alle aanbevelingen worden overgenomen of als veranderingen langzaam worden doorgevoerd.

Maatregel: Communiceer duidelijk over wat realistisch is qua resultaten en tijdlijnen. Leg ook goed uit welke beperkingen er zijn, bijvoorbeeld budgettaire of wettelijke kaders.

6. Vertraging of inefficiëntie

Risico: Een burgerforum kan het beleidsproces vertragen, vooral als het leidt tot lange discussies zonder concrete uitkomsten of als de gemeente moeite heeft de voorstellen te implementeren.

Gevolg: Dit kan leiden tot frustratie bij zowel de gemeente als de deelnemers en vertraging in de uitvoering van beleid.

Maatregel: Stel een duidelijke tijdslijn vast voor het forum en zorg voor voldoende ondersteuning om de discussie efficiënt te laten verlopen. Evaluatie- en besluitvormingsmomenten kunnen helpen om het proces strak te houden.

7. Polarisation en conflicten

Risico: Bij gevoelige of controversiële onderwerpen kunnen er spanningen ontstaan tussen deelnemers, wat kan leiden tot polarisation of conflicten binnen het forum.

Gevolg: Dit kan het proces verstoren, de uitkomsten beïnvloeden en het vertrouwen in het forum ondermijnen.

Maatregel: Zorg voor een veilige en respectvolle omgeving waarin deelnemers vrijuit kunnen spreken. Goede moderatie is essentieel om conflicten te voorkomen en op te lossen.

8. Onvoldoende opvolging en implementatie

Risico: Als de gemeente de uitkomsten van het forum niet opvolgt of niet goed communiceert over de implementatie van de voorstellen, kan dit leiden tot een verlies van vertrouwen in het proces.

Gevolg: Deelnemers kunnen zich ontmoedigd voelen om in de toekomst deel te nemen aan vergelijkbare initiatieven, en het draagvlak voor beleid kan afnemen.

Maatregel: Maak een helder plan voor hoe de voorstellen worden geëvalueerd en opgevolgd. Zorg dat er regelmatige terugkoppeling plaatsvindt naar de deelnemers en de bredere gemeenschap over wat er met de uitkomsten gebeurt.

9. Kostenoverschrijdingen

Risico: De kosten van het organiseren van een burgerforum kunnen hoger uitvallen dan gepland, bijvoorbeeld door extra bijeenkomsten, technische ondersteuning of onverwachte kosten voor moderators of experts.

Gevolg: Dit kan druk zetten op het gemeentelijk budget en de perceptie onder burgers dat middelen niet efficiënt worden besteed.

Maatregel: Maak een realistische begroting en reserveer een post voor onvoorziene kosten. Voer vooraf een grondige analyse uit van wat er nodig is voor het forum

Bijlage 4: Kanttekeningen

Naast de eerder genoemde risico's zijn er nog enkele aanvullende kanttekeningen die relevant kunnen zijn bij het organiseren van een burgerforum. Deze kanttekeningen betreffen niet alleen de praktische uitvoering, maar ook bredere overwegingen over de impact, legitimiteit, en effectiviteit van een burgerforum:

1. Legitimiteitsvraagstuk

Kanttekening: Hoewel een burgerforum burgers betreft bij de besluitvorming, kan de vraag opkomen in hoeverre de uitkomsten legitiem zijn. Dit geldt vooral als het forum een kleine groep mensen vertegenwoordigt of als sommige inwoners zich niet vertegenwoordigd voelen.

Toelichting: Deelnemers aan een burgerforum zijn vaak willekeurig of door loting geselecteerd, wat vragen kan oproepen over hun representativiteit in vergelijking met de democratisch gekozen gemeenteraad. Dit kan spanningen creëren tussen de legitimiteit van het forum en die van de raad.

Oplossing: Goede communicatie over de samenstelling en het doel van het forum, en een combinatie van het burgerforum met bredere vormen van burgerparticipatie zoals enquêtes of inspraakavonden, kan deze zorgen verlichten.

2. Afhankelijkheid van externe experts

Kanttekening: Burgerfora behandelen vaak complexe onderwerpen waarvoor deelnemers afhankelijk kunnen zijn van experts voor informatie en advies. Dit kan leiden tot een vorm van afhankelijkheid waarbij experts de richting van het debat kunnen beïnvloeden.

Toelichting: Als de informatie van experts niet goed gebalanceerd is, kan dit de besluitvorming van het forum vertekenen. Bovendien kunnen deelnemers zich overweldigd voelen door technische details.

Oplossing: Zorg ervoor dat er een diversiteit aan experts wordt uitgenodigd om verschillende perspectieven te belichten, en bied de deelnemers toegankelijke samenvattingen van de technische informatie.

3. Moeilijke implementatie van adviezen

Kanttekening: Adviezen die voortkomen uit het burgerforum kunnen moeilijk uitvoerbaar zijn binnen de bestaande wettelijke, financiële, of organisatorische kaders van de gemeente.

Toelichting: Deelnemers van het forum hebben vaak geen diepgaande kennis van de gemeentelijke begroting, wetgeving, of beleidsprocedures. Dit kan ertoe leiden dat hun voorstellen niet realistisch zijn of niet direct kunnen worden uitgevoerd.

Oplossing: Het is belangrijk om aan het begin van het forum duidelijke grenzen te stellen over wat haalbaar is en om realistische verwachtingen te managen. De gemeente kan tussentijds terugkoppeling geven over de uitvoerbaarheid van voorstellen.

4. Democratische verantwoordingsplicht

Kanttekening: De gemeenteraad blijft eindverantwoordelijk voor besluiten, wat kan botsen met de aanbevelingen van een burgerforum.

Toelichting: De raad heeft een democratische mandaat van de bevolking, terwijl het burgerforum een adviesorgaan is. Er kan spanning ontstaan als de raad afwijkt van de adviezen van het forum, wat kan leiden tot kritiek of onbegrip van zowel deelnemers als andere burgers.

Oplossing: De gemeenteraad moet helder communiceren waarom bepaalde adviezen van het forum wel of niet worden overgenomen, en dit goed onderbouwen in het licht van bredere beleidsdoelen en verantwoordelijkheden.

5. Risico op 'symbolisch' gebruik

Kanttekening: Er is een risico dat een burgerforum vooral symbolisch wordt ingezet om de indruk te wekken van burgerparticipatie, zonder dat de adviezen daadwerkelijk serieus worden genomen in de besluitvorming.

Toelichting: Dit kan gebeuren als de gemeente of de raad het burgerforum voornamelijk ziet als een manier om kritiek te vermijden of de schijn van participatie te wekken, zonder echte invloed op het beleid toe te kennen.

Oplossing: Het is cruciaal dat het proces van begin af aan transparant is, met een duidelijk mandaat en commitment van de gemeente om de resultaten van het forum serieus te nemen en op te volgen.

6. Tijdsinvestering en overbelasting van burgers

Kanttekening: Deelname aan een burgerforum vraagt vaak veel tijd en inspanning van deelnemers, wat voor sommigen moeilijk te combineren kan zijn met hun werk, gezin of andere verplichtingen.

Toelichting: Als het proces te veel tijd vergt of als de bijeenkomsten te frequent zijn, kan dit leiden tot verminderde betrokkenheid of het afhaken van deelnemers. Bovendien kan dit leiden tot een bias, waarbij alleen mensen met veel tijd (zoals gepensioneerden) actief kunnen deelnemen.

Oplossing: Plan de bijeenkomsten op toegankelijke momenten en probeer de tijdsinvestering voor de deelnemers te minimaliseren, bijvoorbeeld door digitaal deel te nemen mogelijk te maken of door voor kinderopvang te zorgen.

7. Risico van elitarisme

Kanttekening: Sommige deelnemers kunnen de indruk krijgen dat het burgerforum een elitair initiatief is, waarbij alleen mensen met kennis of invloed toegang hebben tot de discussie.

Toelichting: Dit kan vooral een risico zijn als de deelnemers in het forum voornamelijk uit hoger opgeleide of invloedrijke burgers bestaan, of als het proces te ingewikkeld of exclusief overkomt voor de bredere gemeenschap.

Oplossing: Zorg ervoor dat het forum zo laagdrempelig mogelijk is, bijvoorbeeld door eenvoudige taal te gebruiken, diverse groepen te betrekken en verschillende vormen van participatie (online, offline, etc.) mogelijk te maken.

8. Sceptis onder Gemeenteambtenaren

Kanttekening: Ambtenaren kunnen sceptisch staan tegenover het burgerforum, vooral als ze het zien als een bedreiging voor hun expertise of als een extra last in hun werkproces.

Toelichting: Dit kan leiden tot spanningen tussen ambtenaren en de deelnemers van het forum, en uiteindelijk kan het ervoor zorgen dat de aanbevelingen van het forum niet effectief worden opgevolgd.

Oplossing: Zorg voor goede communicatie en samenwerking tussen het burgerforum en ambtenaren. Betrek ambtenaren vroegtijdig in het proces en leg uit hoe het forum hun werk kan ondersteunen en verrijken.